

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania H. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 stycznia 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 11 grudnia 2020 r. oddalił apelację wniesioną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 10 sierpnia 2020 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 29 listopada 2019 r. i przyznano ubezpieczonemu H.G. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 lipca 2019 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 11 grudnia 2020 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to

jest art. 4 pkt 6 w związku z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Przypomniiał, że zgodnie z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych jednym z warunków przyznania prawa do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, jest łączne spełnienie wymienionych w ustawie warunków, w tym wykonywanie po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. W ocenie skarżącego, ubezpieczony nie spełnił natomiast kumulatywnych przesłanek do przyznania mu wnioskowanego świadczenia, określonych w powołanym przepisie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim nie towarzyszy mu bowiem jakikolwiek wywód o charakterze jurydycznym, który potwierdzałby deklarowaną w tym wniosku kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego powołanych w podstawie zaskarżenia. Skarżący ogranicza się bowiem wyłącznie do zacytowania art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych oraz twierdzenia, że ubezpieczony „nie wypełnił kumulatywnych przesłanek do przyznania wnioskowanego świadczenia wskazanych w w/w

przepisie”. Tymczasem, aby skarga kasacyjna mogła być poddana merytorycznemu rozpoznaniu, nie wystarczy nawet odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko przytoczone w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, natomiast nie analizuje podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Dlatego skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej domyslać się ich. Skarga kasacyjna, co już wcześniej zostało podkreślone, jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, w związku z czym uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134, z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392 oraz z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343).

Niezależnie od powyższych uwag Sąd Najwyższy w obecnym składzie w pełni aprobuje pogląd prawny wyrażony w wyroku z dnia 21 listopada 2017 r., I UK 472/16 (LEX nr 2428814), trafnie powołany przez Sądy obu instancji, zgodnie z którym, stojąc na gruncie kwalifikowania pracy górniczej, o jakiej mowa w art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych, jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 tego aktu, trzeba przyznać, że żadne przepisy tejże ustawy nie regulują wprawdzie kwestii łączenia w wymaganym stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze prac wymienionych pod poszczególnymi pozycjami załączników nr 1 i 2 do ustawy, a także łączenia tych prac z pracą górniczą, o jakiej mowa w art. 11 ustawy. Nie ma jednak żadnych racjonalnych i aksjologicznych przesłanek, aby taką możliwość wykluczyć. Chodzi przecież o prace, które - przy spełnieniu pozostałych kryteriów kwalifikacyjnych z art. 4 pkt 1 i pkt 4 - 7 - uprawniają do emerytury pomostowej z takiego samego wieku (co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn) oraz takiego samego,

wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszącego 15 lat. wymaga też podkreślenia, że pogląd ten Sąd Najwyższy podzielił w wyroku z dnia 11 lutego 2020 r., I UK 356/18 (OSNP 2021 nr 2, poz. 18), dodatkowo wyjaśniając, że praca górnicza, o której mowa w art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych, jest pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej ustawy oraz że dopuszczalne jest łączenie pracy górniczej z pracami w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionymi w załącznikach nr 1 i 2 do tej ustawy, w ramach stażu uprawniającego do emerytury pomostowej z mocy art. 49 tego aktu. Niedopuszczalne jest natomiast łączenie pracy górniczej oraz prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 z pracami, o których mowa w art. 5-10 ustawy o emeryturach pomostowych.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Z tej przyczyny, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, orzekł jak w sentencji postanowienia.